

ENERGINET
Myndighedsenheden

Energinet
Tonne Kjærvej 65
DK-7000 Fredericia

+45 70 10 22 44
info@energinet.dk
CVR-nr. 28 98 06 71

Dato:
18. december 2018

Forfatter:
JJB/HLJ

Høringsnotat

HØRINGSNOTAT – VILKÅR OG BETINGELSER FOR AT FUNGERE SOM FORSVARSYDELSESLIVERANDØR OG GENOPRETTELSESYDELSESLIVERANDØR PÅ KONTRAKTBASIS

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	2
1.1 Høring	2
1.2 Læsevejledning	2
2. Behandling af høringsvar	3
2.1 Generelle kommentarer	3
3. Gennemgående bemærkninger til de indkomne høringsvar	4
3.1 Overvejelser vedrørende fastsættelse af vilkår og betingelser for forsvarsydelsesleverandører og genoprettelsesydelsesleverandører	4
3.2 Vilkår og betingelser for at fungere som systemforsvarsydelsesleverandør og genoprettelsesydelsesleverandør	5
3.3 Andre bemærkninger	6
4. Konkrete anbefalinger til Energinets høring	6
5. Høringsliste	7

1. Indledning

Kommissionens forordning (EU) 2017/2196 af 24. november 2017 om fastsættelse af en netregel for nødsituationer og systemgenoprettelse, herefter NC ER, fastlægger i artikel 4, stk. 2, litra a) og b), at hver TSO til den regulerende myndighed skal indsende forslag om vilkår og betingelser for at fungere som henholdsvis forsvarsydelsesleverandør på kontraktbasis og som genoprettelsesydelsesleverandør på kontraktbasis.

Anmeldelse af det endelige forslag til Forsyningstilsynet som den nationale regulerende myndighed vil finde sted senest den 18. december 2018, jf. artikel 4, stk. 4.

1.1 Høring

I forbindelse med implementering af en systemforsvarsplan, jf. artikel 11, stk. 1, og en genoprettelsesplan, jf. artikel 23, stk. 1, er Energinet pålagt at skulle gennemføre en offentlig høring, jf. artikel 7, stk. 1, af forslag, der skal godkendes i overensstemmelse med artikel 4, stk. 2, litra a) og b). Høringen skal omhandle vilkårene og betingelserne for at fungere som henholdsvis forsvarsydelsesleverandør og genoprettelsesydelsesleverandør på kontraktbasis.

Energinet fastsætter ikke vilkår og betingelser for at fungere som forsvarsydelsesleverandør eller genoprettelsesydelsesleverandør på kontraktbasis, men fastsætter alene regler for nye anlæg med hjemmel direkte i henholdsvis NC ER, RfG¹ og DCC², og for eksisterende anlæg med hjemmel i den nationale regulering i form af tekniske forskrifter.

Energinet fremsendte derfor ikke vilkår og betingelser for at fungere som henholdsvis forsvarsydelsesleverandør på kontraktbasis, jf. artikel 4, stk. 2 a), og genoprettelsesydelsesleverandør på kontraktbasis, jf. artikel 4, stk. 2 b), i høring, men gennemførte i stedet en høring for at redegøre for Energinets vurdering af, at vilkår og betingelser for at fungere som henholdsvis forsvarsydelsesleverandør og genoprettelsesydelsesleverandør ikke sker på kontraktbasis, men efter regler fast med hjemmel direkte i NC ER, RfG og DCC.

Efter udsendelse af materiale i høring den 24. september blev Energinet gjort opmærksom på, at yderligere uddybende forklaring kunne være værdiskabende for høringspaterne, for at de kunne danne sig et fyldestgørende billede af Energinets overvejelser. Energinet sendte derfor uddybende bemærkninger i høring den 12. oktober 2018.

Høring har været gennemført i perioden 24. september 2018 – 31. oktober 2018.

Energinet har modtaget 3 høringsvar fra hhv. Dansk Energi, Ørsted og Dansk Fjernvarme.

Derudover har Banedanmark oplyst, at de ikke har bemærkninger.

1.2 Læsevejledning

Dokumentet er bygget således op, at de indkomne høringsvar er indsat som citat, hvorefter Energinets kommentarer er skrevet i forlængelse heraf i kursiv.

¹ Kommissionens forordning (EU) 2016/631 af 14. april 2016 om fastsættelse af netregler om krav til nettilslutning for produktionsanlæg.

² Kommissionens forordning (EU) 2016/1388 af 17. august 2016 om fastsættelse af netregler om nettilslutning af forbrugs- og distributionssystemer.

2. Behandling af høringsvar

2.1 Generelle kommentarer

Ørsted kom i deres høringsvar med nogle generelle kommentarer:

“Vi har deltaget i workshop hos Energinet om ER (Emergency and Restoration) den 9. aug. og igen den 6. sep. Ingen af gangene er vi blevet præsenteret for dette dokument og er meget overrasket over indholdet i dokumentet. Vi deltager gerne i arbejdsgrupper, men indholdet og resultatet skal hænge sammen. Vi opfordrer til at lave workshop meget mere konkret, og med fokus på indholdet i de dokumenter/krav/vilkår som Energinet forventer at sende i høring.”

På aktørmøde 2 den 6. september 2018 redegjorde Energinet for vores overvejelser vedr. høringen af vilkår og betingelser for at fungere som forsvarsydelsesleverandør og genoprettelsesydelsesleverandør på kontraktbasis. I forlængelse af aktørmødet blev input fra aktørerne evalueret, før den endelige udarbejdelse af høringsmaterialet fandt sted.

Energinet mener, at indholdet i det udsendte høringsmateriale var i forlængelse af de, der blev debatteret på aktørmødet den 6. september. Energinet vil naturligvis også fremadrettet have fokus på, at de enkelte møder og samråd har så konkret og præcist et indhold som muligt.

Dansk Energi kom i deres høringsvar med nogle generelle kommentarer:

“(…) NC ER opsætter regler for systemforsvar- og genoprettelse fra nød- eller blackout-tilstande og spiller dermed en afgørende rolle i beskyttelsen af elsystemets driftssikkerhed. Det er derfor beklageligt, at Energinet går imod NC ERs krav og hensigter, ved ikke at udarbejde de ‘vilkår og betingelser’ som er genstand for denne høring. Med de eftersendte uddybende bemærkninger til høringen er der sket en ændring, som medfører, at både nye anlæg og nogle eksisterende anlæg er omfattet af forslagene.”

Energinet medgiver, at det kunne have været kommunikeret bedre og mere tydeligt, hvad der lå til grund for vores valg i det først udsendte høringsmateriale om vilkår og betingelser for at fungere som forsvarsydelsesleverandør og genoprettelsesydelsesleverandør på kontraktbasis. I de eftersendte uddybende bemærkninger sendt til alle høringsparterne den 12. oktober 2018 er redegjort for, at ydelserne for nuværende er fastsat i den nationale regulering og ikke på kontraktbasis. Ydelserne er derfor, efter Energinets vurdering, omfattet af det bredere indhold i “the national legal framework”, og i overensstemmelse med princippet om, at når Energinet har fastsat regler, skal disse regler gælde ens for alle aktører i overensstemmelse med de forvaltningsretlige regler om ikke-diskrimination, objektivitet og gennemsigtighed, jf. NC ER artikel 4, stk.1, og lov om elforsyning³.

Kravene vil være gældende for både nye og eksisterende anlæg. For eksisterende anlæg er kravene fastsat i den nationale regulering i form af tekniske forskrifter og for nye anlæg er kravene fastsat i de nationale gennemførelsesforanstaltninger af EU-forordningerne (eksempelvis RfG og DCC).

Dansk Fjernvarme kom i deres høringsvar med nogle generelle kommentarer:

“Dansk Fjernvarme vil gerne understrege, at uanset de nye regler, som sat i høring, så er det vores opfattelse, at aftaler omfattet af vilkår og betingelser for at være systemforsvarsydelsesleverandør og systemgenoprettelsesydelsesleverandør ikke kun skal være mellem Energinet og det fjernvarmeværk, som ejer og driver ressourcen.

Forholdene er nemlig således, at fjernvarmeværket som udgangspunkt har aftale med en balanceansvarlig om forvaltningen af enhederne i el-markederne. Der må derfor være et kommunikationssystem, som gør det muligt at sende styresignaler og andet til de balanceansvarlige, da det i langt højere grad er dem, der har driften af elkedlerne og varme-pumperne og

³ LBK nr. 1009 af 27. juni 2018.

sjældent fjernvarmeselskabet selv. Bl.a. vil døgnvagt og lignende være hos de balanceansvarlige.”

Energinet medgiver, at i en kritisk situation vil det være uhensigtsmæssigt at benytte andre kommunikationsveje end ved normal tilstand. Energinet vurderer dog stadig, at i en given situation, hvor direkte kontakt ville være fordrende for sikringen af systemstabiliteten, så vil direkte kommunikation med et givent anlæg kunne anvendes.

”Inden Energinet udmelder, hvilke enheder der skal være omfattet af vilkår og betingelser for at være systemforsvarsydelsesleverandør og systemgenoprettelsesydelsesleverandør bør det afklares entydigt, hvorledes afbrydelse af varmepumper henholdsvis elkedler indgår i Energinet, henholdsvis netvirksomhedens beredskabsmulighed.”

Energinet kan oplyse, at afbrydelse af varmepumper som en særskilt foranstaltning i systemforsvarsplanen ikke er inkluderet, da NC ER ikke giver hjemmel hertil.

”Der er dog anledning til bekymringer for, hvilke regler og omfattende vilkår der herefter skal gøres gældende for de udvalgte enheder. Det gælder alt fra cyber-sikkerhed på IKT-systemer til fysisk sikring af anlæg, bemanning, overvågning osv. Som nævnt foregår langt hovedparten af overvågningen i dag i henhold til elmarkederne af de balanceansvarlige. Hvis fjernvarmeselskaberne skal afholde investeringer eller have øget driftsudgifter som følge af at elkedler og eller varmepumper udpeges til at indgå i Energinets beredskab, så må der medfølge en betalingsplan. Der er ikke adgang til at fjernvarmeselskaberne kan afholde disse omkostninger som nødvendige omkostninger i henhold til Varmeforsyningsloven.”

Systemforsvarsplanen definerer de automatiske ordninger og foranstaltninger, som er blevet vurderet til at være nødvendige for at opretholde systemsikkerheden på et acceptabelt niveau, og forholder sig ikke til betaling for disse foranstaltninger. Foranstaltningerne skal have hjemmel i de gyldige tilslutningsvilkår for hver betydningsfuld netbruger (herefter BNB), som er identificeret jf. NC ER artikel 11, stk. 4, litra c), hvorfor udpegning som BNB i forhold til Systemforsvarsplanen og Genoprettelsesplanen ikke medfører separate omkostninger til anlægsejeren.

3. Gennemgående bemærkninger til de indkomne høringsvar

3.1 Overvejelser vedrørende fastsættelse af vilkår og betingelser for forsvarsydelsesleverandører og genoprettelsesydelsesleverandører

Dansk Energi bemærker: (...) Vi mener ikke, at NC RfG, NC DCC og NC HVDC kan tolkes som ”det nationale lovgrundlag”, som netop anvendes til at sondre mellem europæiske love og forordninger, herunder network codes, og øvrige nationale juridiske rammer. Dansk Energi vil derfor opfordre til, at Energinet efterstræber at overholde kravene i NC ER, ved snarest muligt at udarbejde de ’vilkår og betingelser’, der er nødvendige for at fremskaffe de omtalte ydelser, og desuden sikrer at ydelserne fremskaffes på kontraktbaseret vis jf. artikel 4(4). ”

Ørsted bemærker: ”Energinet gør i afsnit 3 korrekt opmærksom på, at der skal være et kontraktgrundlag eller nationale regler for markedsaktører der ønsker at være forsvarsydelsesleverandør og genoprettelsesydelsesleverandør. Men at Energinet prøver at gøre Netværkskoder til en del af dette ikke er korrekt – EU kan godt finde ud af at oversætte til dansk. Der bør derfor lave kontrakter på at være forsvarsydelsesleverandør og genoprettelsesydelsesleverandør.”

Energinet har i høringsmaterialet beskrevet, at den danske udgave af NC ER oversætter ”the national legal framework” i artikel 4, stk. 4, med ”det nationale lovgrundlag”. Dette er efter Energinets vurde-

ring en for snæver oversættelse af begrebet "the national legal framework", som efter Energinets vurdering indebærer en uhensigtsmæssighed i den juridiske ramme.

Energinets tolkning er, at "the national legal framework" dækker bredere og vil dermed inkludere henvisninger til både de tekniske forskrifter og de nationale gennemførelsesforanstaltninger jf. EU-forordningerne (eksempelvis RfG⁴ og DCC⁵). Energinet fastholder denne fortolkning, jf. også ovenfor under punkt 2.1, og sender derfor ikke vilkår og betingelser for at være forsvarsydelsesleverandør på kontrakt i høring. Black start-ydelsen indkøbes i dag på kontrakt gennem en udbudsproces. Denne udbudsproces vil blive fastholdt, og de specifikke vilkår og betingelser for at fungere som genoprettelsesydelsesleverandør vil således blive udarbejdet og sendt i høring forud for det næste udbud. Dette er der redegjort for i det udsendte høringsmateriale.

3.2 Vilkår og betingelser for at fungere som systemforsvarsydelsesleverandør og genoprettelsesydelsesleverandør

Ørsted bemærker: "RfG og DCC ikke klar om levering. De beskriver design krav og for at anlæg må kobles ind på nettet. I afsnit 5 & 6 i høringen (afsnit 3 & 4 i de uddybende bemærkninger) skriver Energinet, at der er hjemmel til at kræve levering af ydelser med henvisning til forskellige tilslutningsbetingelser. Energinet henviser også til TF3.2.1, TF 3.2.2 og TF 3.2.5 som ikke er dansk lov, men tekniske forskrifter.

Men uanset hvad, så stiller tilslutningsbetingelserne alene krav om, hvordan man skal kunne levere produktion og hvad produktionsenheder skal have af egenskaber. Der er ikke her hjemmel til at det skal leveres vedlagsfrit og i alle timer af året. Det er helt urimeligt at sætte lighedstegn mellem designkriterier og levering.

Det er fint at de produkter man gerne vil købe i forbindelse med ER har sit udgangspunkt i tilslutningsbetingelser, da man her har defineret produktet, og ved at i hvert fald nye værker kan levere produkterne på denne måde."

Dansk Energi bemærker: "Der er en væsentlig sondring mellem generelle krav til anlæggenes tekniske egenskaber og konkrete forpligtelser til at levere en bestemt ydelse, herunder i hvilket omfang aktører kompenseres for ydelsen. Det fremgår af høringsbrevet, at Energinet finder hjemmel for krav til ydelser fra nye anlæg, der ventes at indgå i systemforsvars- og systemgenoprettelsesplanen, i NC RfG og DCC. I afsnit 5-6 i høringen (afsnit 3-4 i de uddybende bemærkninger) skriver Energinet, at der er hjemmel til at kræve levering af ydelser med henvisning til forskellige tilslutningsbetingelser. Vi gør i den forbindelse opmærksom på, at hverken NC RfG og DCC eller øvrige tilslutningskrav stiller krav om levering, men alene om tekniske egenskaber. Det er helt urimeligt at sætte lighedstegn mellem designkriterie og levering og der er ikke hjemmel til at kræve vedlagsfri levering af disse ydelser i alle timer af året."

Hverken Energinet eller aktørerne kan vælge de funktioner/egenskaber fra, som de tekniske forskrifter samt de nationale gennemførelsesforanstaltninger jf. EU-forordningerne (eksempelvis RfG og DCC) fastsætter. Uanset hvor anlægsegenskaberne defineres, vil det i relation til NC ER være under nøddrift, black out eller genoprettelse, at de vil blive aktiveret, hvilket vil være i yderst sjældne tilfælde. Endvidere skal det bemærkes, at i NC ER-gennemførelsesarbejdet er der kun fokus på de tekniske funktioner/egenskaber, mens der i andet regi i Energinet arbejdes med løbende behovsvurdering og konkret markedsføring.

Energinet fastholder derfor de ydelser, som er defineret i systemforsvarsplanen og genoprettelsesplanen, og gør opmærksom på, at aktørerne i relation til NC ER har pligt til at levere dem, når der måtte være brug for dem.

⁴ Kommissionens forordning (EU) 2016/1447 af 26. august 2016 om fastsættelse af netregler om tilslutning af transmissionssystemer med højspændingsjævnstrøm og jævnstrømsforbundne elproducerende anlæg.

⁵ Kommissionens forordning (EU) af 17. august 2016 om fastsættelse af netregler om nettilslutning af forbrugs- og distributionssystemer.

3.3 Andre bemærkninger

Ørsted bemærker: "I ER artikel 4 stk. d) står der at "TSO'er så vidt muligt skal anvende markedsbaserede mekanismer" hvilket absolut ikke er opfyldt. Energinet har end ikke forsøgt at finde en markedsløsning før de griber til at sætte krav om levering uden betaling. Energinet har heller ikke på noget tidspunkt forholdt sig til deres behov. Vil de i høringen bekræfte krav opfylde Energinet's behov? Overopfylder de det med 200-500% eller får de kun 25 % af deres behov dækket? Det virker ikke som om "proportionalitetsprincippet" og "princippet om optimering mellem den største samlede effektivitet og de lavest samlede omkostninger for alle involverede parter er overholdt."

Dansk Energi bemærker: "I tråd med den ny elforsyningslov, der trådte i kraft 1. juli 2018, bør Energinet markedsføre sit behov for ydelser til at opretholde forsyningsikkerheden. NC ER lægger ligeledes op til, at de ydelser, der indgår i henholdsvis systemforsvarsplanen og systemgenoprettelsesplanen, indkøbes på kontraktbasis.

Energinet bør som udgangspunkt redegøre sit behov for ydelserne omfattet af høringsmaterialets tabeller, da det er uklart, om de i høringen beskrevne krav er nødvendige eller tilstrækkelige. Energinet over-/underopfylder potentielt sit behov, hvilket vil være i uoverensstemmelse med grundlæggende principper om proportionalitet og samfundsøkonomisk efficiens. Dansk Energi foreslår på den baggrund, at Energinet inkluderer systemforsvars- og genoprettelsesydelserne i den kommende behovsvurdering for ydelser til opretholdelse af forsyningsikkerheden og sigter mod at indlede en proces for markedsføring af disse."

Arbejdet om markedsføring af konkrete ydelser behandles, i andet regi, og vil ikke blive behandlet særskilt i arbejdet med gennemførelsen af nationale gennemførelsesforanstaltninger med hjemmel i NC ER. Det skal bemærkes, at i relation til NC ER stilles der kun krav om ydelserne i nødtilstand, black out og under genoprettelse, hvilket er i yderst sjældne tilfælde. I relation til vilkår og betingelser for at være forsvarsydelsesleverandør og genoprettelsesydelsesleverandør jf. NC ER, forholder Energinet sig til de tekniske krav, hvorimod vurdering af markedsføring af konkrete ydelser behandles i arbejdet med den årlige behovsvurdering.

4. Konkrete anbefalinger til Energinets høring

"Dansk Energi foreslår på baggrund af ovenstående, at Energinet udarbejder vilkår og betingelser for kontraktbaseret fremskaffelse af systemforsvars- og genoprettelsesydelserne. Energinet bør som første skridt udarbejde og anvende en kontrakt, der dækker de BNB/SGU som bliver omfattet, og som fastsætter en betaling på produkterne per BNB/SGU. Herefter bør systemforsvars- og genoprettelsesydelserne indgå i det bredere arbejde for markedsføring."

Det er Energinets vurdering, at vores tolkning af "national Legal Framework" er fyldestgørende, og at der derfor ikke skal udvikles vilkår og betingelser for at være forsvarsydelsesleverandør. Vilkår og betingelser er fastlagt i "the national legal framework", herunder de tekniske forskrifter og de nationale gennemførelsesforanstaltninger udstedt med hjemmel i EU-forordningerne (fx RfG og DCC).

Vilkår og betingelser for at fungere som genoprettelsesydelsesleverandør vil blive udbudt, som der er redegjort for i det udsendte høringsmateriale, og denne udbudsproces vil blive fastholdt. De specifikke vilkår og betingelser for at fungere som genoprettelsesydelsesleverandør vil således blive udarbejdet og sendt i høring forud for det næste udbud.

Desuden kan det nævnes, at lov om elforsyning giver hjemmel til at kræve nødvendige omlægninger af produktion, handel og forbrug ved overhængende risiko for netsammenbrud samt under netsammenbrud og genopbygning af nettet uden betalig, jf. § 27 c, stk. 3. Dette omfattet

netop de situationer, hvor systemet måtte være i nødtilstand, blackout eller under genoprettelse.

Ørsted anbefaler følgende: "Vi vil anbefale at man i afsnit 3&4 i de uddybende bemærkninger ændrer ordet "hjemmel" til at være "kontraktbaseret leveringsbetingelser"

Dertil skal der laves en kontrakt der dækker BNB(SGU), som bliver omfattet der hvor der fx ud fra nogle simple betragtninger, sættes en betaling på produkterne pr. BNB, frem til det er muligt, at etablere et marked".

Det er Energinets vurdering, at det nuværende setup bør fastholdes. Ydelserne, som er skitseret i forbindelse med systemforsvarsplanen og genoprettelsesplanen, stiller krav til aktørerne med hjemmel i både de tekniske forskrifter og gennemførelsesforanstaltningerne i forlængelse af EU-forordninger (fx RfG og DCC), dog undtaget black start-ydelsen, der i dag - såvel som fremadrettet - indkøbes på kontrakt, jf. også ovenfor.

Vedr. betaling se det overfor under forslag fra Dansk Energi anførte.

"Dansk Fjernvarme opfordrer derfor til, at der aktivt vælges en administration, en regulering og en udmøntning, som ikke påtvinger fjernvarmeværker ekstra omkostninger. Alternativet vil nemlig være, at fjernvarmeselskaber afstår fra at investere i elkedler og varme-pumper- og så får elsystemet ikke disse fremragende afbrydelige fleksible elforbrugende enheder integreret."

Energinet forventer ikke, at udmøntningen af systemforsvarsplanen og genoprettelsesplanen vil påtvinge fjernvarmeværkerne ekstra omkostninger. Foranstaltningerne, som er defineret i NC ER til implementering af BNB'erne, er resultatet af obligatoriske krav, der er fastsat i enten nationale gennemførelsesforanstaltninger udstedt med hjemmel i EU-forordningerne (fx RfG og DCC) eller i Tekniske Forskrifter.

5. Høringsliste

Høringen blev sendt til følgende høringsparter:

Apple	Markedskraft
Apple Global Data Center Services	MES Net
AURA Energi	Midtjys Elforsyning
Banedanmark	N1
Bornholms Energi & Forsyning	Nakskov Elnet
Cassin networks	NEAS
Cerius	Nibe Elforsyning Net
Christiansø Administration	NKE Elnet
COWI	NOE Net
Dansk Energi	Nord Energi Net
Dansk Fjernvarme	NRGi Net
Danske Commodities	Nuvve
Dinel	Nyfors
El-Net Øst	Plesner Advokatpartnerselskab
Energi Fyn Net	Radius Elnet
Energi Viborg	RAH Net
Energi Danmark	RAH Service
Eon	Ravdex
Evonet	ScanEnergi

EWII	SEF Net
Facebook	SK Elnet
Fjernvarme Fyn	Struer Forsyning Elnet
Forsyning Helsingør	Sunds Elforsyning
Forsyningstilsynet	Tarm Elværk Net
Frederikshavn Elnet	Thy-Mors Energi Elnet
Google	TREFOR-Elnet
Grindsted El-net	Udenrigsministeriet
Hammel Elforsyning Net	Vattenfall
HH Consult	Verdo
Hirtshals El-Netselskab	Vestforsyning Net
Hjerting Transformatorforening	Vestjyske Net 60 kV
HOFOR	Vestjyske Net Service
Hurup Elværk	Videbæk Energiforsyning
Ikast Værkerne	Vildbjerg Elværk
Invest in Denmark / Udenrigsministeriet	Vordingborg Elnet
Kibæk Elværk	Vores Elnet
Kinect Energy	Ørsted
Kjellerup Fjernvarme	Ørsted - Bioenergy & Thermal Power
Klar Forsyning	Østkraft
Korsør Elnet	Aal El Net
Kromann Reumert	Aalborg Forsyning
LEF Net	Aalborg Forsyning Nordjyllandsværket
Læsø Elnet	Aars-Hornum Net
Læsø Forsyning	

Materialet har desuden været offentliggjort på Energinets hjemmeside www.Energinet.dk i hele høringsperioden.